

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

СВІТОВІ ЛІСОВІ РЕСУРСИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Обов'язковий

Спеціальність	Н4 Лісове господарство
Освітня програма	Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)

Розробники: Мельник Т. І., канд. біол. наук, професор кафедри садово-паркового та лісового господарства

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри садово-паркового та лісового господарства.

Протокол № 15 від 09.06 2026 р.

Завідувач кафедри

Андрій МЕЛЬНИК

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Євгенія КРЕМЕНЕЦЬКА

Декан факультету,

де реалізується освітня програма Сергій ГОРБАСЬ

Рецензія на робочу програму (додається) надана

(підпис)

(ПІБ)

(підпис)

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Надія БАРАНІК

Зареєстровано в електронній базі 23.06 2026 р.

10. Чуфін Л. продуктам
11. Mayer H. I
12. Lasy i leśn

Інформація

1. Національ <https://www>
2. Food and A
3. Global Fo resources-a
4. Global Fore
5. Internationa <https://www>
6. European F
7. European <https://envir>
8. Forest Europ
9. Державне а
10. FAOSTAT I

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1	Назва ОК	СВІТОВІ ЛІСОВІ РЕСУРСИ		
2	Факультет/ кафедра	Агротехнологій та природокористування / садово-паркового та лісового господарства		
3	Статус ОК	Обов'язковий		
4	Програма / спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Н4 Лісове господарство, другий (магістерський) рівень вищої освіти (денна та заочна форма навчання)		
5	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6	Рівень НКР	7		
7	Семестр та тривалість вивчення	Денна / заочна форма навчання – 2 курс: третій семестр;		
8	Кількість кредитів ЄКТС	5,0 кредитів ЄКТС, 150 годин		
9	Загальний обсяг годин та їх розподіл / денна форма навчання	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
		ЛК	ПЗ	
		30	30	
	Загальний обсяг годин та їх розподіл / заочна форма навчання	Контактна робота (заняття)		Самостійна робота
		ЛК	ПЗ	
		2	2	
10	Мова навчання	українська		
11	Викладач	Мельник Тетяна Іванівна, к. біол. наук, професор, кафедра садово-паркового та лісового господарства, факультет агротехнологій та природокористування,		
112	Контактна інформація	Мельник Т.І. / mti.snau.2022@ukr.net		
13	Загальний опис освітнього компонента	Метою дисципліни є формування знань про ліси, як географічне явище, їх біосферну роль, поширення у світі, видове різноманіття, біологічну продуктивність та диференційоване ведення лісового господарства. Завданням дисципліни є формування умінь аналізувати причини різноманіття лісового покриву, його біопродуктивності, екосферних функцій та застосовувати		

		практичні заходи щодо їх оптимізації. Компетентності, на формування яких спрямована дисципліна. У результаті засвоєння матеріалу програми студент повинен знати: - фактори, що впливають на поширення лісів, їх породний склад і продуктивність; - географічні закономірності поширення лісової рослинності в світі, зонально-географічні типи лісів, висотну поясність гірських систем; - зонально-географічні особливості лісів Європи, Азії, Північної Америки та південних материків; - лісівничо-географічні особливості рослинності лісів країн розвинутого лісового господарства; - особливості ведення лісового господарства у розвинутих країнах світу. вміти: - аналізувати поширення лісів, лісоутворювальних порід під впливом природних і антропогенних чинників; - оцінювати роль господарської діяльності у збереженні і зміні лісового покриву та його якісних характеристик; - вибирати шляхи оптимізації поліфункціональних властивостей лісу. Для вивчення дисципліни "Світові лісові ресурси" студенти повинні оволодіти знаннями із таких дисциплін, як фізіологія рослин, екологія, ґрунтознавство, ботаніка, дендрологія, лісова метеорологія, лісова селекція та генетика, зоологія, геоінформаційні системи, лісова таксація, лісовпорядкування, лісоуправління тощо.
14	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Пререквізити: регіональне лісівництво, організація і планування лісогосподарського виробництва Постреквізити: підготовка кваліфікаційної роботи
15	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань,

		завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної або наукової діяльності. Порушення академічної доброчесності при вивченні ОК вважаються: академічний плагіат, академічне шахрайство (списування, обман, видавання кимось виконаної роботи за власну), використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагіат – оцінка 0, повторне виконання завдання. Академічне шахрайство – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамотійно виконаної роботи; Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю
16	Ключові слова	лісові ресурси світу, глобальна лісистість, лісові біоми, сталий розвиток, моніторинг лісів, оцінювання лісового потенціалу, лісова політика, вирубування лісів, лісовідновлення, зміна клімату, деградація лісів, біорізноманіття, охорона лісів, міжнародні лісгосподарські організації (FAO, UNEP, IUFRO), лісові екосистеми
17	Поислання на Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=3816

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)	Як оцінюється РНД
Після вивчення освітнього компонента		

студент очікувано буде здатен...»	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 4	ПРН 6	ПРН 13	
Знати та критично осмислювати сучасні наукові теорії й концепції у сфері лісового господарства, включно з принципами сталого розвитку, для формування власної наукової позиції та проведення прикладних досліджень.	+					Поточне експрес-опитування; тестовий контроль (поточний і підсумковий). Обговорення обраних шляхів розв'язання проблеми. Письмовий іспит.
Вільно володіти українською та іноземною мовами для комунікації з професійною спільнотою, представлення результатів наукових досліджень і ведення ділового листування у сфері лісового господарства.		+				
Використовувати сучасні інформаційні ресурси та наукові джерела для пошуку, аналізу й інтерпретації даних щодо стану та потенціалу лісових екосистем в Україні та світі.			+	+	+	

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу						Рекомен- дована літера- тура
	Аудиторна робота				СРС		
	Лк		Пз				
	ДФ	ЗФ	ДФ	ЗФ	ДФ	ЗФ	
Тема 1. Ліс як компонент біосфери Землі. Роль лісів у природних процесах на Землі. Природні і антропогенні чинники, що впливають на поширення лісів, їх породний склад. Значення Конвенції ООН «Про біорізноманіття» (Rio, 1992).	2	2	2		10	20	Осн. 1, 5; Дод. 2, 3, 5; Інф. ресурси 2, 3, 5.

Тема 2. Географічні закономірності поширення лісів світу. Зональні типи лісів. Висотна поясність. Біопродуктивність. Класифікація лісів світу за IUFRO.	2		4		10	20	Осн. 1, 5, 6; Дод. 11, 12; Інф. ресурси 2–6.
Тема 3. Загальна характеристика лісів світу Структура лісових ресурсів. Аналіз біологічного різноманіття. Санітарний стан і життєздатність лісів. Функціональні особливості лісу: експлуатаційні, захисні, соціально-економічні та екологічні. Правова та організаційна структура лісів.	6		4		20	20	Осн. 1, 2, 5; Дод. 4–9; Інф. ресурси 2–10.
Тема 4. Ліси Європи Лісотундрова смуга. Тайга (північна, середня, південна). Зони мішаних і широколистяних лісів. Лісостеп. Субсередземноморська зона. Ліси і чагарники Середземномор'я. Висотна поясність гір. Особливості ведення у них господарства.	6		6		20	20	Осн. 1, 2, 5–7; Дод. 10–12; Інф. ресурси 2–8.
Тема 5. Ліси Азії Лісотундрова смуга. Тайга (північна, середня, південна). Лісостеп. Східний сектор вологих помірних лісів. Субтропічна рослинність Середземномор'я і східних мусонних субтропіків. Змінно-вологі листопадні і саваннові ліси. Екваторіальні і мангрові ліси. Висотна поясність гір. Особливості ведення у них лісового господарства.	6		4		20	20	Осн. 1, 2, 5–7; Дод. 10–12; Інф. ресурси 2–8.
Тема 6. Ліси Північної Америки Лісотундра. Зони хвойних і широколистяних	4		4		10	24	Осн. 1, 2, 5–7; Дод. 10–12; Інф. ресурси 2–8.

лісів. Субтропічні ліси східного і західного узбережжя Америки. Тропічні і субекваторіальні ліси Центральної Америки. Гірські ліси Кордільєр і Аппалач. Особливості ведення у них лісового господарства.							
Тема 7. Ліси материків південних широт Південна Америка: амазонська сельва, ліси тропічного, субтропічного і помірного поясів. Африка: субтропічні ліси Атласу і півдня материка, вічнозелені ліси Центральної Африки, паркові саванові ліси. Австралія і Океанія: вологі вічнозелені, саванові, евкаліптові склерофільні, широколистяні південні ліси. Особливості ведення у них лісового господарства.	4		6		10	24	Осн. 1, 2, 5–7; Дод. 10–12; Інф. ресурси 2–8.
Всього	30	2	30	x	90	148	

МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин (ден./заоч.)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент</u> <u>самостійно</u>)	Кількість годин (ден./заоч.)
Знати та критично осмислювати сучасні наукові теорії й концепції у сфері лісового господарства, включно з принципами сталого розвитку, для формування власної наукової позиції та проведення прикладних досліджень.				
Лекція-презентація, проблемна лекція, пояснення, дискусія, аналіз міжнародних документів та звітів щодо стану світових лісових ресурсів, використання мультимедійних засобів навчання, тестовий контроль знань, використання платформ Moodle та	20/2	Опрацювання лекційного матеріалу, наукових публікацій, звітів FAO, FRA та інших міжнародних організацій, підготовка до дискусій, виконання тестових завдань,	30/48	

Zoom.		робота в Moodle.	
Вільно володіти українською та іноземною мовами для комунікації з професійною спільнотою, представлення результатів наукових досліджень і ведення ділового листування у сфері лісового господарства			
Лекція, пояснення, аналіз професійних термінів та міжнародних інформаційних ресурсів, обговорення сучасних проблем використання лісових ресурсів світу, використання мультимедійних презентацій та навчальних тестів, Moodle.	20/-	Самостійне опрацювання англомовних джерел, міжнародних звітів та статистичних матеріалів, підготовка повідомлень і презентацій, робота з професійною термінологією, виконання завдань у Moodle.	30/50
Використовувати сучасні інформаційні ресурси та наукові джерела для пошуку, аналізу й інтерпретації даних щодо стану та потенціалу лісових екосистем в Україні та світі.			
Лекція-візуалізація, демонстрація картографічних матеріалів, статистичних баз даних і геоінформаційних ресурсів, аналіз супутникових знімків та світових лісових карт, практичні завдання з інтерпретації інформації, Moodle та Zoom.	20/-	Пошук та аналіз інформації у міжнародних базах даних, робота з картографічними матеріалами та статистичними ресурсами, підготовка аналітичних оглядів, виконання індивідуальних завдань і тестів у Moodle.	30/48

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

При оцінюванні за освітнім компонентом використовується безперервне оцінювання – це поєднання сумативного та інформативного оцінювання. Безперервне оцінювання застосовується з метою встановлення зворотного зв'язку зі студентом та сумативного оцінювання з фіксуванням оцінок. Обов'язковою умовою є, щоб метод оцінювання дозволяв перевірити досягнуті чи ні встановлені результати навчання.. для цього використовується декілька методів одночасно.

5.1. Сумативне оцінювання

Сумативне оцінювання – підбиває підсумки навчальної діяльності у певний момент часу, зазвичай у кінці модулів (модуля 1, модуля 2), СРС, атестація та іспит. Сумативне оцінювання можна описати, як оцінювання по закінченні курсу, яке

дозволяє визначити рівень досягнень студента, що підсумовує певний етап навчання.

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання (зазначити номер тижня, на якому буде проведено оцінювання)
1	Тестування за темами модуля 1 (Теми 1–3)	10 балів / 10 %	До 6 тижня
2	Захист практичних робіт модуля 1	10 балів / 10 %	До 7 тижня
3	Індивідуальне завдання (презентація та аналітичний огляд лісових ресурсів окремої країни або регіону світу)	10 балів / 10 %	Протягом семестрі
4	Тестування за темами модуля 2 (Теми 4–7)	20 балів / 20 %	До 14 тижня
5	Захист практичних робіт модуля 2	10 балів / 10 %	До 15 тижня
6	Індивідуальне завдання (презентація та аналітичний огляд лісових ресурсів окремої країни або регіону світу)	10 балів / 10 %	Протягом семестрі
7	Іспит (тестові завдання)	30 балів / 30%	Екзаменаційний тиждень

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Контролюючий тест (питання з множинним вибором (Модуль 1.))	<5 балів	5-10	11-15	16-20
	Менше 6 вірних відповідей на питання тесту	6-7 вірних відповідей на питання тесту	8 вірних відповідей на питання тесту	9-10 вірних відповідей на питання тесту
Контролюючий тест (питання з множинним вибором (Модуль 2.))	<5 балів	5-10	11-15	16-20
	Менше 6 вірних відповідей на питання тесту	6-7 вірних відповідей на питання тесту	8 вірних відповідей на питання тесту	9-10 вірних відповідей на питання тесту
Іспит	<18 балів	18-21 балів	22-26 балів	27-30 балів
	<60% правильних відповідей Відсутність розуміння конкретних предметних	60-74% правильних відповідей Деяке розуміння конкретних	75-89% правильних відповідей Розуміння специфічних теорій, парадигм,	90-100% правильних відповідей. Глибоке розуміння специфічних

	теорій, парадигм, концепцій та принципів	предметних теорій, парадигм, концепцій та принципів Відтворювати знання на основі безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК	концепцій та принципів, а також розуміння більш спеціалізованих областей Відтворювати знання, безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК із деякими доказами більш широкого дослідження	теорій, парадигм, концепцій та принципів, а також глибоке розуміння більш спеціалізованих областей Відтворювати знання, отримані поза межами безпосередньо викладеного матеріалу в межах ОК. Вміння шукати, аналізувати, синтезувати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію
--	--	---	--	---

Критерії оцінювання індивідуального завдання (10 балів)

Індивідуальне завдання передбачає підготовку презентації, усну доповідь та участь у дискусії за обраною тематикою.

Вид роботи	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Підготовка презентації	Повнота розкриття теми, логічність структури, використання актуальних статистичних даних, картографічних матеріалів, схем, рисунків, коректність оформлення та наявність посилань на використані джерела	4
Усна доповідь	Чіткість викладу матеріалу, володіння тематикою, вміння узагальнювати інформацію, аргументованість висновків, дотримання регламенту виступу	4
Участь у дискусії	Активність під час обговорення, вміння відповідати на запитання, аргументовано висловлювати власну позицію та аналізувати наведені факти	2
Разом		10

5.2.Формативне оцінювання:

Формативне оцінювання є джерелом інформації про успішність засвоєння результатів навчання як для викладачів, так і для самого здобувача. Формативне оцінювання, як правило, проводиться в ході вивчення ОК. Результати виконання

здобувачами оціночних завдань допомагають викладачу при прийнятті рішень щодо характеру подальшого навчання.

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Письмове опитування після вивчення тем зі зворотнім зв'язком від викладача	15 хв. в кінці заняття при завершенні вивчення теми
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над ситуаційними задачами протягом занять	наступне заняття після вивчення нової теми
3.	Підсумковий тестовий контроль зі зворотнім зв'язком від викладача	в кінці кожного вивченого модуля
4.	Невеликі тести (до 5 хв)	щотижнево, наприкінці практичного заняття
5.	Захист практичних робіт	щотижнево, упродовж семестру
6.	Обговорення обраних шляхів розв'язання обраної проблеми.	щотижнево, упродовж семестру
7.	Спостереження за здобувачем у процесі виконання завдання.	щотижнево, упродовж семестру
8.	Уважна перевірка та аналіз виконаних завдань	щотижнево, упродовж семестру

5.3. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, за умови їх відповідності програмним результатам навчання та компетентностям освітнього компонента «Ландшафтна архітектура».

Для поглиблення професійної підготовки здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів, вебінарів, тренінгів, майстер-класів та інших освітніх заходів, пов'язаних із ландшафтною архітектурою, проєктуванням об'єктів озеленення, благоустроєм територій, використанням цифрових технологій і сучасних програмних засобів у професійній діяльності.

Результати навчання, здобуті під час неформальної та/або інформальної освіти, можуть бути визнані та зараховані відповідно до встановленої процедури за наявності документального підтвердження та підтвердження досягнення відповідних результатів навчання.

Порядок визнання таких результатів визначається Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти, затвердженим у Сумському національному аграрному університеті.

(<https://drive.google.com/file/d/1cUvzkDYn9cbJEaZKQvU5sOtxyBvB3ZTR/view>

)

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Мельник Т. І., та ін. Світові лісові ресурси : навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». Суми : ШНАУ, 2021. 112 с.
2. Левченко В. Б. (ред.). Світове лісове господарство : підручник для студентів спеціальності 205 «Лісове господарство». Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. 302 с.
3. Мельник Т. І. Світові лісові ресурси : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство». Суми : ШНАУ, 2026. 40 с.
4. Мельник Т. І. Світові лісові ресурси : методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство». Суми : ШНАУ, 2026. 35 с.
5. Forest Resources Assessment 2025. Main Report. Rome: FAO, 2025.
6. Mery G., Alfaro R., Kanninen M., Lobovikov M. Forests in the Global Balance: Changing Paradigms. IUFRO World Series. Vol. 17. Helsinki : IUFRO, 2005. 318 p.
7. Mather A., Palo M., Vanhanen H. World Forests from Deforestation to Transition. Dordrecht : Kluwer Academic Publishers, 2000. 388 p.

Додаткова

1. Лісовий кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99 (зі змінами).
2. Туниця Ю. Ю. Екоекономіка і ринок: подолання суперечностей. Київ : Знання, 2006. 314 с.
3. Лісова політика: теорія і практика : колективна монографія / за ред. І. М. Синякевича. Львів : Піраміда, 2008. 612 с.
4. Бабич А. О., Полянська М. О. Лісові ресурси світу та їх раціональне використання. Київ : НАУ, 2021. 210 с.
5. Мішенін Є. В., Ярова І. Є., Мішеніна Г. А., Дутченко О. М. Глобальне лісове господарство: міжнародні та національні стратегічні орієнтири сталого просторового розвитку. Збалансоване природокористування. 2021. № 1. С. 42–48.
6. Quine C. P., Bailey S. A., Watts K. Sustainable forest management in a time of ecosystem services frameworks: common ground and consequences. Journal of Applied Ecology. 2013. Vol. 50(4). P. 863–867.
7. Пацева І. Г. та ін. Аналіз сучасного стану лісових ресурсів у контексті сталого розвитку. 2023.
8. Лицур І. М. Методичні підходи до економічної оцінки лісових ресурсів. Економіка природокористування і охорони довкілля. 2012. С. 49–56.
9. Вовко А. Лісові ресурси: таксаційні показники їх обліку і використання у системі економіки лісогосподарського менеджменту. Економіка України. 2018. № 4. С. 76–85.

10. Чуфін Л. Г., Малик Л. О. Світові тенденції торгівлі недеревними лісовими продуктами. Науковий вісник НЛТУ України. 2010. Т. 20. № 8. С. 260–264.
11. Mayer H. Europäische Wälder. Stuttgart : Gustav Fischer Verlag, 2006.
12. Lasy i leśnictwo krajów Unii Europejskiej. Warszawa : IBL, 2010.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <https://www.nbuv.gov.ua>
2. Food and Agriculture Organization (FAO Forestry) – <https://www.fao.org/forestry>
3. Global Forest Resources Assessment (FRA) – <https://www.fao.org/forest-resources-assessment>
4. Global Forest Watch – <https://www.globalforestwatch.org>
5. International Union of Forest Research Organizations (IUFRO) – <https://www.iufro.org>
6. European Forest Institute (EFI) – <https://efi.int>
7. European Commission – Forests and Forestry – https://environment.ec.europa.eu/topics/forests_en
8. Forest Europe – <https://foresteurope.org>
9. Державне агентство лісових ресурсів України – <https://forest.gov.ua>
10. FAOSTAT Forestry Database – <https://www.fao.org/faostat>